

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nr. de Duminecă:
Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrise nu să în-
poiaza.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Spovedania unui om cinstit.

Primum dela dl Roman R. Ciorogariu, direc-
torul seminarului teologic gr. or. din Arad,
scrisoarea dela vale:

Domnule redactor,

Valurile patimilor au aruncat ici coala și nu-
mele meu la suprafața discuțiilor ziaristice.
Aș fi trecut peste această deosebită atenție cu
care sânt onorat din partea oamenilor, după
cum se pare, geloși de buna reputație a par-
tidului. Dar a intervenit o destăinuire care mă
obligă la cuvânt.

Domnul Aurel C. Popoviciu are informația
bizară că mâna lui Ileszenszky e acea care
încurcă izele din Arad. Am stat uimit de per-
versitatea fără seamăn a acestei insinuații, când
un bun prieten al nostru al tuturor, om în-
zestrat cu un ales simț de prevenire, care n'a
voit să supere pe nimeni până acuma, îmi
zise deodată: „Ei bine, dar n'ați știut până
acuma despre aceasta? Eu deja de astă toamnă
am auzit, că Ileszenszky a fost în Arad nu
pentru a se cura la dl Opre, ci ca să țese o
conjurație împotriva partidului. Se cunosc și
cele ce s'au discutat atunci, numai persoanele
n'au fost numite”. — Această destăinuire m'a
luminat, că cineva iar și-a pus în acțiune apa-
ratul de falsificări. Și fiindcă nu se poate ști
că până unde se extinde mreaja acestui magic
aparat, ca să nu i-se sporească victimele, con-
stat existența unui sistem de nimicire a oame-
nilor cinstiți prin acte de a le lui Pilat, și-mi
precizez raporturile mele puse de acel sistem
pe balanța bănuielilor ucigătoare.

Mi-s'a dat prilej să trec prin peri-
oada „Controlei” din Timișoara, întemeiată
pentru distrugerea d-lor Oncu, Mangra și a
mea. S'au fabricat acte false, cu cari toți au
fost calomniați. Dl Oncu cu perversitate, Man-
gra cu imoralitate, iar eu cu toate relele câte
se pot spune despre un om. Episcopia părin-
telui Mangra a rămas pe teren, dl Oncu a fost
trimis la curtea cu jurați din Cluj să-și caute
reparație, dela ce însă l-a dispensat opinia pu-
blică, iar eu am terminat ale mele cu osândi-
rea aspră a calomniatorului Măglaș și a re-
dactorului Barcian, din partea tribunalului din
Timișoara. Și lumea nu va fi uitat nici fai-
moasele falsificări de fotografii.

A murit și Măglaș și Barcian și s'a stins
și lumina „Controlei”. A rămas însă sistemul.
S'au cumpărat cu bani scumpi manuscrise fu-
rate din redacția „Tribunei” și au fost date pe
mâna meșterului Burdea, ca să le prezinte
drept „corpus delicti” la guvern, că eu sânt
spiritus rector-ul atacurilor împotriva guver-
nului. Erau file din articole în cari se apăra
autonomia bisericeii împotriva atentatului dela
Caransebeș — cum se zicea în articol — și
împotriva lui Burdea. Ajuns guvernul în pose-
siunea acelor scumpe manuscrise, mi-a sistat
competența de salar din ajutorul de stat ce-l
primește Consistorul pentru susținerea gremiu-
lui diecezan. Mi-a sistat-o pe motivul, că pur-
tarea mea „nu acopere interesele statului”
(magaviselete nem fediz állam érdekeit). M'a
luat apoi în cercetare disciplinară pe calea
Consistorului, m'a trimis la curtea cu jurați din
Oradea-mare, ca să mă curățe ori osândească
pentru trădările mele de patrie ce s'au înfierat
și în foile maghiare din loc și Budapesta.

Căci atacurile veneau din diferite părți:
prin denunțări orale și în scris la guvern, prin
atacurile directe ale ziarelor maghiare și prin
intrigile subțiri de prin organul partidului.
Tactica era: *getrennt marschieren und ve-
reint schlagen*. Și n'au avut, acei haini, re-
gard nici față de institutul în fruntea căruia

mă aflu. Prăbușeacă-se tot și toate, numai
Ciorogariu să fie odată decapitat. Am trecut
și peste acest atac încrucișat: combatanții din
„Függetlenség” au recunoscut, că au scris
neadevăruri și au cerut iertare, guvernul a
luat la cunoștință, că „m'am spălat” (tisztázta
magát) și a deslegat disciplinarul pornit la
consistor împotriva mea. Afăta că s'a uitat
să se mai vorbească și de plata reținută, dar
aceasta nu importă în ordinea morală a lucruri-
lor. Acum numai cei din tabăra noastră nu
mă lasă din mână — invers — acum m'ar
pune pe „indexul” național.

„Tribuna” muncește la distrugerea partidu-
lui național, — după cum se spune — ca să
facă cale politiceii părintelui Mangra. Legă-
tura acestei lucrări destructive aș fi eu, ve-
chiul prieten al lui Mangra, care nu mă pot
debarasa de această prietenie. Din informațiile
d-lui A. C. Popoviciu, cu rolul lui Ileszenszky
în Arad, deduc însă și mai mult. Anume:
că, iar sânt puse în circulație actele
false, vechea rețetă a mânilor negre
cari nu ne lasă a odihni. Oamenii naivi, cari
să sară în bătă, ori răutăcioși, cari să utilizeze
aceste mâni, se găesc întotdeauna. Și confu-
zia este gata. Se vor găsi apoi și de ceice
rîd în pumni de prăbușirea creațiunilor prin
muncă cinstită și nu vor lipsi nici cioclii cari
să măture ruinele unei societăți nimicite. Dar
până acolo nu vom ajunge, ori cum ar în-
pinge unii carul spre prăpastie, pentrucă *vir-
tus vim vincit*.

Ca să feresc pe oamenii buni de cursa sis-
temului tradițional de a lucra cu actele lui
Pilat, împotriva oamenilor cinstiți, am făcut
rezumarea crimelor săvârșite în Arad împo-
triva mea și a amicilor mei.

Cu autorii actelor false ne vom întâlni aiu-
rea, pentrucă, precum de atâteaori, să fie sdro-
biți iarăși de forța majoră a adevărului și a
dreptății. Mă simțesc însă dator cu deslușiri
înaintea oamenilor buni, cari vor să știe că ce
e adevărat din raporturile dintre mine și pă-
rintele Mangra. Pentru acești buni oameni țin
să declar:

1. Când s'a conceput în creierii părintelui
Mangra nenorocitul gând de a se lăpăda de
sine și de a începe o nouă viață politică, am
făcut tot ce omenește e posibil ca să-l im-
piedec și să-mi măntuesc pe un bun prieten
dela nenorocirea ce prevedeam că-l va ajunge.
Martori îmi sânt prietini cari m'au ajutat și
ei în acel moment greu al frângerii pânilor.
De atunci ni-s'au despărțit cărările.

2. De când sânt n'am beneficiat de nici un
ban din politică și așa nici dela „Tribuna”.
N'am fost preamărit și nici servit în foaie cu
temeneli ori alte avantajii personale ce poate
oferi popularizarea unei persoane. Eu numai
jertie am adus pentru viața publică întotdeauna.
Spună-o aceasta după mine toți aceia cari o
pot spune fără a roși.

„Tribuna” s'a întemeiat cu jertfa oamenilor
de inimă și este susținută, independent de in-
teresele și relațiile mele personale, de cătră
scriitorii și cetitorii ei. Dovadă despre aceasta
este violența cu care a decapitat pe părin-
tele Mangra și pe dnii Brote-Slavici, cu cari
eu eram în veche prietinii, cum erau și alții,
pe vremurile când se socotea de onoare prie-
tinia acestor trei bărbați, cari au avut un rol
atât de însemnat în viața noastră publică.

3. În fața unui act așa de dezastruos cum
a fost pășirea părintelui Mangra la Ceica, în-
țeleg isbucnirea tinerimei în demonstrații,
căci nimeni n'a trăit mai aproape de sufletul
tinerimei de cum am trăit eu și nu-i poate
cunoaște psihologia mai bine decât mine.
Dar să nu poțtească dela mine nimeni să a-
prob ca preot demonstrația din Arad dela Se-

minar în fața tinerimei clericale și în căminul
școalei conduse de mine — împotriva unui
dignitar bisericesc care vine la Sinod, cu epis-
copul său, dela altarul la care împreună am
liturgisit. Și da, să nu ceară nimeni dela mine
să rămân impasibil la vederea nenorocirii
prietenului, cu care 30 de ani am mâncat pâ-
nea amară a suferințelor pentru un ideal
comun. Cine nu înțelege aceasta acela n'a
avut prieten.

4. Pânda afirmativelor mele *legături secrete*
cu părintele Mangra, este organizată din ofi-
cina de acte false ce dominează întreg pro-
cesul acesta de intenții ce mi se face. Nu în se-
cret ci pe față am vorbit cu părintele Mangra
să se retragă dela politică și să revină la munca
greă ce-l așteaptă acasă întru salvarea bise-
ricii și școalei, cari, după mine, numai de
acasă se pot salva.

5. În chestia părerilor libere eu m'am pro-
nunțat deja: bătrân, ori tânăr, nu importă, nu-
mai om de cinste și cu minte să fie cel ce
dirijează destinele unui popor. Tot ce s'a zis
mai mult în „Tribuna” este, după părerea mea,
— deplasarea adevăratei premeniri.

6. De încheiere zic cu Herder:

„Es muss was Positives vorgefallen sein, das
diese Köpfe auseinander warf, denn philoso-
phische Deductionen thun kein Genüge.

Da, există un *positiv* impuls, dar despre a-
ceasta vom vorbi când vom fi ajuns la punc-
tul pozitiv al deslegării chestiunii că: cine
este cinstit?

Arad, 4/17 Decembrie 1910.

R. Ciorogariu.

Vînt de primăvară.

320

București, 4 Decembrie.

Evenimentele petrecute în timpul din
urmă în viața noastră, atâta de să-
racă în manifestări caracteristice po-
poarelor dornice de libertate, de pro-
gres și de lumină, au atras atențiunea
întregii opinii publice românești. Zia-
rele au luat act despre discuția, care
a avut loc la hotelul „Vas”. Cei cari
aveau de tranșat unele chestii perso-
nale mai vechi au crezut că a sosit
timpul de răfuială. Cavalerii cu chi-
văre de carton au pornit asaltul în
contra „anarhiștilor”, pe cari au cre-
zut, în scurtimea minții lor că-i vor
zdobi c'o singură lovitură.

Oamenii de bună credință, dar nu
pe deplin informați au clătinat din
cap: Ce neam nenorocit! Ce blestem
o fi apăsând pe dânsul, de nu pot
trăi la un loc frate cu frate!

Cavalerii de contrabandă să fie si-
guri de cununa ridicolului, care va în-
cununa fruntea lor neroadă. Cât pen-
tru cei îngrijorați, să rămână liniștiți.
Nu-i nici o primejdie. Frații vor ră-
mânea tot frați, căci nu se face sân-
gele apă, iar valul vieții noastre pu-
bliche, atâta de turbure astăzi, se va
limpezi mâne, oglindind în unda lui
de cristal toată lumina soarelui de
vară, toată splendoarea cerului senin.

Vom ști atunci toți unde suntem, ce putem și unde trebuie să ajungem.

Până acum ne-am amăgit noi pe noi. Am pornit să luăm cu asalt cerul și nu ne-am dat seama că nu sântem stăpâni pe pământul, pe care călcăm. Am voit să-i convingem pe alții de rostul năzuințelor noastre și nu eram convinși nici noi despre sfîntenia cauzei, pentru care se rispea în vînt atâtea vorbe mari, a căror noțiune nu o pricepeam.

Au venit însă zile, în cari a trebuit să ne dăm seama de lipsa de bază reală a visurilor noastre. Gîndul bun, întocmai ca grăuntele sub straiul de ghiață nu putea da rod. Și s'a pornit atunci ca prin minune vîntul de demetecire, vîntul cald de primăvară, care a început să topiască nămeții, turburînd deocamdată valurile vieții noastre publice. Strigătul de alarmă al cântărețului pătimirii noastre, strigătul care chema la o nouă viață oameni noi a avut răsunetul glasului de arhanghel. Și cei cari l'au înțeles s'au apropiat de el cu tot entuziasmul, cu tot focul sufletului lor tînăr. Era strigătul vremurilor nouă, pe care cei încărunțiți sub povara altor vremi nu l'au putut înțelege. Și — fără a le bănuși cât de puțin credința că gestul lor trebuie făcut spre mîntuirea neamului românesc — ei au încercat să pună zăgazuri avîntului tineresc și au făcut ceea ce știm cu toții.

Să-i condamnăm pentru graba cu care au încercat să opreasă cea mai nobilă pornire de primenire sufletească a poporului nostru? Nu. Căci n'au făcut-o din răutate, ci din lipsa de înțelegere a ideilor nouă, cari au început a încolți în toate unghiurile pământului românesc.

E un curent de primenire sufletească în întreg poporul românesc. În Regat ca și peste Prut, în Bucovina, ca și pe

plaiurile Pindului. Și dacă acest curent s'a manifestat mai puternic la noi, să fim mândri că și de astădată noi am fost aceia, cari am pornit cu Dumnezeu înainte în numele unei idei: Aceia de a recunoaște adevărul despre forțele și personalitățile noastre, de a ne închina numai în fața adevăratelor valori, de a curăți alvia vieții noastre publice de bolovanii — încurcă-lume și de a cere fie-căruia tot tributul de jertfă de care este capabil un om.

În Basarabia? Acolo răsună și acum ca un blestem cuvîntul „reprezentantului” poporului român — al ticălosului popă Ghepețki, om învechit în pravoslavnice tradiții, care dintr'un spirit de „prudență” calculată n'a avut un singur cuvînt pentru apărarea drepturilor limbei românești în Duma rusească. Strigătul de alarmă al tineretului, care vrea să se elibereze de sub lanțul ruginit al tradiției a răsunit și acolo. Incep și în blînda Basarabie să se manifeste tendințe de înnoire. Se ridică și acolo glasuri, cari cer icoanelor să se arate vrednice de fumul de tămăie, care li-se aduce prinos.

Gruparea tineretului macedonean în jurul revistei „Lilicea Pindului” urmărește aceleași scopuri. Nu i un cenacul de admirație reciprocă, ci un areopag, în fața căruia să se spună fie-căruia ceiace este, acesta e rolul numitei reviste, ai cărei conducători au văzut cu durere că nimic, din cele trimbitate de oameni interesați nu este adevărat. Că școlile românești există numai în bugetul ministerului de externe. Că tinerii Turci n'au găsit între Românii macedoneni nici măcar atâți oameni, căți ar fi dorit cu multă voință să-i numească slujbași administrativi în tinuturile locuite de Români.

Nu este valul aceluiaș curent nou, care domină azi și la noi? Dar ce însemnează lupta, pe care în regat o

duce de atîta vreme și cu atîta supraomenească stăruință Nicolae Iorga? Ce însemnează întemeierea partidului naționalist-democrat, de care atâți interesați se tem ca de vestitorii zorilor unei noi vieți, unei vieți naționale conștiente, demne de un popor tînăr și plin de energie cum este poporul nostru, care tot așteptînd dela zeii de pînă ieri să-i aducă mîntuirea, s'a trezit robit de haita flămîndă de venetici aduși de vînturi din cele mai murdare colțuri ale Galiției sau gonii de cnutul nemilostiv al Cazacului.

A sosit ziua când trebuie să ne dăm seama de aceste stări de lucruri. Că mulți nu vor să înțeleagă acest adevăr, e foarte firesc. Nemulțumirile se pot manifesta în chip și mai violent. Așa a fost în tot locul și totdeauna. De ce am face noi excepție? Se vor mai ridica glasuri de protestare și azi și mâine. Se vor ridica tumultuoase și amenințătoare. Căci cu greu se poate obișnui cel îmbătrînit în anumite forme cu gîndul că va trebui să renunțe la tabietul lui.

De un lucru trebuie însă să ne dăm seama. Sântem la un moment istoric. Sturm-ul și Drang-ul a început și în viața noastră, cum a început cu ani mai înainte la alte popoare. Și va învinge, ori care ar fi piedicile, ce i-se vor pune în cale. Vor cădea poate mulți în lupta aceasta — înfrîngerea ideilor, în cari trăiește cine-va, nu este o cădere? — dar curentul va triumfa.

Cu înduioșată privire de milă față de aceia cari — de bună credință că servesc interesele neamului — se opun acestor idei, cu zîmbetul disprețitor pe buze față de „șarlatanii”, cari din combaterea ideilor nouă și din răspîndirea a tot felul de știri tendențioase vor să-și facă un pedestal de glorie, pe care, printr'o rodnică

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”.

Frașmente.

De Ion Agîrbiceanu.

Aveam să îngrop un copil, un copil de țigan. Diacul veni la mine de cu vreme. Să mai stăm de vorbă.

— De mai ține molîștea asta, părinte, o să avem morți ca ploaia Mai ales băieți. Ei, când încep să moară, în câte-o toamnă, în câte-o primăvară, se goleşe satul. Vezi că-s plăpânde viețile lor: se scutură ușor ca florile cireșului. Zic cu că nu-i păcat de copii, când mor. I-se pare omului, în tinereță, că viața e mîndră. Dar' mai apoi, când îți închizi grumazii în jugul ei, și tragi întins pînă la moarte? Și totuș, să vezi d-ta, dintre oameni țiganii iubesc mai mult viața. Azi are să vină satul întreg la îngropare.

— La înmormîntarea unui băiat?

— Da. O să vezi. Nu vin însă pentru cel mort. Vin pentru cei vii, pentru țiganii cari vor sta în jurul sicrișului. Să-i vezi, se tăvălesc pe jos, urlă, își smulg părul. Niciodată n'am putut face

prohodul întreg, cum se cade la țigani. Și oamenii vin ca la minune.

În ușă ciocăni cineva, și fără să mai aștepte răspunsul, intră un om înalt, vînjos, cu fața deosebit de aspră și întunecată. Era frînt puțin de spate, și fruntea încrețită se continua într'o chelie lucitoare. Nu-l cunoșteam încă și abia puteam da cu socoteala să fie țigan. Dar' el zise:

— Sântem gata părinte. Au venit oamenii după prapori.

— E al d-tale băiatul?

— Nu. Nu-i al meu. E al fetei. Iată, poftim hîrtia, — și mi întinse adeverința dela doctorul. — Vorba-i era tot așa de aspră ca și fața. Imi părea că-mi vorbește cu mînie.

În nîrtie citesc numele copilului: Gheorghe Corides.

— E bine scris numele ăsta: Corides?

— Da. Așa zice fata că l-a chemat pe tatăl copilului. E un grec. Fata a fost prin țară, în România, și băiatul acolo s'a născut. Noi, pe bărbat, nu l-am cunoscut. În primăvară fata ni-a venit acasă.

— A stat mult prin țară?

— Patru ani. Slujnică.

— Așa dar un băiat nelegiuit. N'au fost cununați?

— «N'au fost» zise omul cu ciudă, privindu-mă rece, »Dar — adause, vă rog să veniți. Așteaptă oamenii. Și, te-aș mai ruga de ceva, părinte. Să faci bine să iei și iertăciuni.

— La un copil de patru ani?

Nu răspunse îndată, ci privi eu durere în pămînt.

— Fie de patru! zise în urmă Și să-l pomeniți în iertăciuni și pe tatăl copilului. De când a venit fata din țară, tatăl nu s'a mai văzut copilul. Ș'acum îl astupă pămîntul.

Porni înaintea noastră, și în curînd, eu și diacul îl urmarăm.

În curtea mortului, când am ajuns, abia am răzbătut printre creștini. Avusese drept diacul. Veniseră mulți.

Incepem prohodul copiilor mici. Fata, mama copilului, sta lângă sicriș, la cap. Sta palidă, mută, și numai în restimpuri tremura Ochii, sprîncenele, paliditatea feței, aveau culoarea cărbunelui. Era foarte tînără încă. În jurul mortului se înșirau mama fetei, o țărăncă îmbătrînită, cu părăiașe lungărețe pe față, vr'o cinc

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvar.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

muncă intelectuală, nu și-l-au putut face, cei cari au pornit lupta vor merge înainte.

Și timpul, supremul judecător al faptelor omenesti, va veni să sfințească îndreptățirea acelor, cari au înțeles farmecul cuvântului ceresc: *Inainte!*...

Coresi.

Ministri la Viena. Ni-se anunță din Viena

Eri au sosit aici la contele Zichy, ministrul de instrucție și Ladislau Lukács, ministrul de finanțe. Ministrul Zichy a fost primit în audiență la monarchul și i-a raportat în mai multe afaceri de resort. Ministrul Lukács a avut consfătuiri cu primul ministru austriac Bienerth și cu ministrul de finanțe austriac Bilinski, în chestiunea privilegiului băncii austro-ungare.

Mâne sdiminează osește și primul ministru Khuen, ca să raporteze monarchului despre viitorul program de muncă al guvernului.

Situația în Austria. Chestiunea reconstruirii cabinetului încă nu a ajuns în stadiul ei definitiv. În cercurile deputaților se dă azi ca sigură combinația cu profesorul universitar Neusser, care ar fi să primească resortul instrucției publice. Despre actualul ministru de instrucție, contele Stürgh se svonește că și-ar schimba portofoliul cu cel de interne. De altfel Reichsrath-ul eri și-a ținut ședința de încheiere a sesiunii din toamnă și nu se va întruni până după serbătorile catolice, în Ianuarie anul viitor.

După anul nou catolic vor fi reluate și tratativele de împăcare între cehi și germani.

Camera. Lipsa de interes și de seriozitate a deputaților unguri poate nici când nu s'a vădit mai eclatant decât azi la discuția convenției comerciale cu Serbia. Președintele abia a putut să deschidă ședința la orele 11 și jumătate și incinta a rămas aproape goală, în tot decursul

ședinței. Au vorbit doi oratori opoziționiști obscuro, dând dovada completei lor nepriceperei în chestiuni de politică economică. La sfârșit deputatul Lengyel Zoltán a interpellat și el pe primul-ministru, în chestiunea senzaționalelor desvăliri, ce a făcut ziaristul Fényes László despre ravagiile invaziei galișiene în ținuturile rutenești.

Cronică muzicală.

Arad, 17 Decemvre.

Am intrat în sezonul audițiilor muzicale. Pleiada artiștilor ce se perindează în salele de concert ale metropolelor Europei, cu puțină excepție ne este cunoscută din anii trecuți. Artiștii în vioară: Willy Burmester, Eugen Isaye, Jan Kubelik și celebrii maiestri ai pianului ca Paderewsky, Sauer și Friedmann. E caracteristic că în anul acesta, în muzică ori cel puțin în reproducția muzicii, dominează rasa slavă. La pian Godowsky, Gabrilovics (ginerile lui Mark Twain), Bobtkievicz și Sapelnikoff; la vioară Elman și Mitniczky, Hubermann și Colberson. De altcum toți cu un bun renume internațional. Să mai adăugem și ceata cântăreților în frunte cu Elena Gerhardt și Mateo Battistini cari au rămas fideli Europei, pe când cei mai renumiți cântăreți ai timpului, ca tenorul Enrico Caruso, Alessandro Bonci, baritonul Arnato, iar dintre cântărețe soprana Emma Destinn (pe care muzicianii o aseamnă cu Patti), au trecut oceanul și astăzi formează celebra gardă de cântăreți ai marelui teatru de operă „Metropolitan” din New-York. Dar americanii și știu să prețuiască atari cântăreți fenomenali. Oribilele onorarii ce le primesc în America, îi fac să și uite de bătrâna Europă, și dacă se întâmplă să ospiteze dincoace, publicul auditor îl formează în deosebi aceia cari-s cu punga plină.

Între acei celebri cântăreți cari și-au câștigat un renume european, dar astăzi, durere nu mai auzim nimic despre ei, este și vesitul bariton Ponovicu. Noul talente se ivesc ici-colea, am remarcat vre-o câteva nume românești, cari figurau pe programele unor concerte date în orașele de provincie din Germania și Franța, fără a ne întâlni însă cu ele în salele de concert a capitalelor. Aici la noi mai în anii trecuți au făcut furoare în cercurile

muzicale doi virtuosi, pianistul Lengyel de Bagota și violinistul Nemeș, ambii Români de origine. Am legat frumoase speranțe de ei, dar se vede că s'au pierdut în marea internaționalității.

Celebrul componist italian, Giacomo Puccini, autorul operelor „Tosca”, „Madame Butterfly” și „La Bohème”, a compus de curând o nouă operă: „Fanciulla del West”, a cărei subiect e luat din viața aventurierilor din vestul Americii. Intreaga lume muzicală a așteptat cu mare nerăbdare știrile despre premierul acestei opere, care s'a predat în cel mai mare teatru de operă al lumii, în „Metropolitan”-ul din New-York. Și nici nu putem să ne mirăm când e vorba ca un Puccini a compus o operă nouă în care cântă cei mai renumiți artiști ai lumii: Soprana Destinn, tenorul Caruso și baritonul Arnato. Ziarele cele mai de frunte din America și Europa aduc știri că „Fanciulla del West” a avut un succes colosal, Puccini a fost sărbătorit cum nici un alt compozitor vre-odată. Muzica acestei opere e adevărată muzică a lui Puccini, a cărei instrumentație a stârnit o nedescrisă însuflețire în muzicianii cari au asistat la acest premier. Se poate zice că Puccini în „Fanciulla del West” a produs pe terenul muzicii cea mai perfectă operă de astăzi. Ziarul italian „Corriere della Sera” aduce amănunte asupra premierului acestei opere și scrie că, în ce privește scenăria operii, ceva mai grandios nu se poate. Doar numai presa germană nu ea parte la însuflețirea generală, ceia ce nu ne miră, cunoscând șovinismul lor cliar și pe terenul muzicii și fanatismul cu care țin morțiș la curentul Wagnerian.

În viața muzicală dela noi nu se observă o înaintare demnă de talentele și puterile muzicale de cari dispunem. Centrele muzicale ca Brașovul, Blajul și Sibiuul stagnează. În Arad mulțumită comitetului de dame și domnișoare a „Reuniunii Femeilor”, la matineele aranjate de dânsese se face și ceva muzică, care deși nu atinge înălțimea artei, totuși este un semn îmbucurător pentru societatea românească de aici înconjurată de cultură străină.

Dorin.

copii, feciori și fete de-a ei, și chiar la picioarele mortului străjuia tatăl fetei, moșul mortului.

Slujba curgea liniștit. Nici o lacrimă nu se lvea în ochii rudeniilor, nici un oftat, numai mama copilului, în restimpuri da să se înăbușe.

Dar tatăl ei, drept ca o santinelă, o urmărea mereu din ochii aspri, și fata își îneca plânsul, tremurând tot mai adânc.

Diacul sărea mereu câte-o cântare, se încurca. Gândul nu i era aici. Se gândia: cum de nu se încep bocetele? Și așaș gând părea că urmărește și pe creștinele din curte. Se auziau șoapte, și, ca un murmur de neplăcere începu să se ridice pretutindenea. La iertăciuni bătrâna, două fete de-ale ei, și mama mortului se priviră deodată ridicându și privirile din pământ: ochii le erau uscați. Cedeam: acum încep. Durerea sălbatică le schimonosi fețele. Dar, dela picioarele mortului, privirea severă, ucigătoare a țiganului le oprî plânsul.

Plecarăm din curte și nici un bocet nu se auzia. Oamenii, femeile, părăsiră pe rînd convoiul și când intrarăm în cimitir, numai rudeniile mai însoțiau sicrișul.

Diacul era neliniștit. Auzise ceva pe drum și nu știa cum să-mi spună.

Mormintele se îngrămădeau triste sub pajiștea arsă de brumă. De sus, din neguri, mizua mereu o bură rece. Pe cărare, la o cotitură, diacul îmi zise:

— N'am mințit. Asta e întâia înmormântare liniștită la țigani. E lucru nou. Dar aici e mâna lui Pinte.

— A căru Pinte?

— A moșului, a potcovarului. Mi-a spus un om și cred. Mi-a spus: Pinte a făgăduit fiicăru care va plânge o muche de baros în numele tatălui. Strașnic om!

Apoi, mai încet, adause:

»Vezi că țiganul acesta vrea să se dee de român. Îl vezi cum se îmbracă, cum vine la biserică. Și-a vrut, ca la casa lui, în vreme de moarte, să nu mai fie bocete țigănești. Să nu i se cunoască spița». Încă din curte, dela prohod, mă izbîra privirile lui aspre, cari se plimbau mereu pe fețele rudeniilor. Acum, lângă groapa neagră și umedă, îl privii mai stăruitor. Avuse dreptate diacul. Palidă, perită, sta mama copilului cu ochii plecați în tină. Părea că și adună puterile să și stăpânească și tremurul nervos al trupului. Ear' tatăl său o țintuia cu privirea aspră, cu fața împietrită de durere.

Când bulgării cei dintâi sunară pe sicrișul frumos vopsit, mamei copilului i-se rostogoliră ochii îngroziți, ca se clătina și căzu.

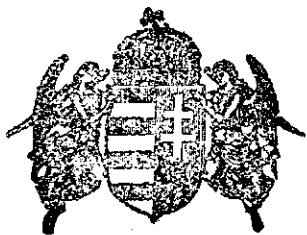
A fost o clipă de liniște, de șpalmă poate, dar' numai o clipă. În clipa următoare se repezi țiganul, moșul, își prinse fata în brațe, și'n urletele cari izbucniră deodată din toate pajișile, glasul ferarului se auzi mai tare, mai înalt, mai plin de patimă. Ca ciorie se strînsesă cu toții în jurul celei ce și pierdu conștiința. Și mai întâi, însuș ferarul, tatăl său își spintecă, desnădăjduit, cămașa dela piept. În pustii tatea cimitirului, geametele, bocetele lor învăluite, se ridicau în înălțime, treceau departe, își dau senzația că arde undeva, sau că o mare prmejdie s'a lăsat peste oameni. Erau glasuri aspre, răgușite, erau cuvinte de foc, erau gesturi iuți, ciudate, de brațe ce se înălțau, se asvârleau și cădeau repede, ca și când ar fi vrut unii pe alții nu să se mângăie, ci să se sfășie.

Bolnava se deșteptă, privi aiurită, apoi deodată, c'o săritură de leoaică fu la marginea gropii. În aceeaș clipă vre o zece mâni o prinseră de haină, de brațe, de piept.

»Lăsați-mă» strigă cu ură, cu furie. Se svârcolea, dar' nu putea să scape și să sară în groapă.

NEUMANN M.

croitor pentru domni,
furnisorul curții ces. regale și camerale.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe
IN ARAD.

Conspirația contra „Tribunei“

Arad, 17 Decembrie.

Acțiunea de subminare, intrigi, calomnii și mișelii de tot felul se pare că este transpusă pe un moment în țară, în coloanele ziarelor »Minerva« și »Seara«, unde se adăpostește cunoscutul Iancu Scurtu, omul care dacă își aduc aminte cetitorii noștri, făcuse deja în vară un tărăboi cu ziarul nostru, în jurul discursului lui Tisza. Domnul acesta, cunoscut încă de pe vremea când era la »Tribuna« din Sibiu a fost chemat telegrafic la Budapesta și provăzut cu informațiile necesare pentru a începe campania de distrugere a prestigiului moral de care se bucură »Tribuna« în țară. Se știe anume, că »Tribuna« este ziarul cel mai răspândit în țara românească, mai răspândit ca toate ziarele românești dela noi împreună, prin urmare aici trebuia îndreptat atacul, pentru a o lovi în chiar bazele existenței ei.

Omul a fost iute găsit. Și a venit Iancu Scurtu la Budapesta, a plecat distinsul nostru președinte dl Teodor Mihali la București, unde se află de câteva săptămâni, ca să ajungem a înțelege acțiunea descreierată pornită în contra noastră de cele două ziare îngemănate, acțiune pusă la cale de chiar președintele clubului parlamentar român: dl Teodor Mihali. Dar efectul campaniei mizerabile ni se pare că va ieși în curând tocmai contrarul: toate ziarele mari și serioase din București încep să suspecteze zelul celor două ziare puse în serviciul unei cauze atât de urâte de a ponegri cinstea națională a unui ziar care a fost în fruntea mișcării naționale tabăcusem și oare în țară a stat în cea mai înaltă considerație a oamenilor. Și va sili pe oameni să nu se mulțumească cu calomniile »Minervei« și a »Serei«, ci să caute singuri la originea acestei campanii urâte din partea unor ziare din regat,

»Lăsați-mă« strigă din nou și privirile ei tulburi căzură asupra bătrînului, care-o ținea de braț. Ferarul își plecă fruntea, o lasă de haină. Acum privi la ceilalți, cari o țineau încă.

— »Cânilor!« gemu adânc, când se simți liberă. Dar acum, liberă, se părea că i-a trecut deodată toată ura. Durerea o lipi cu fața de pământul proaspăt, și începu să se bocească. Un șivoiu cald a trebuit să i pornească dela inimă: ochii ei căpătau viață, obraji morți i-se împurau.

Nu pricepeam ce spune, nu pricepeam ce cântă. Dar am văzut că rudeniile se apropie, se strîng tot mai tare în jurul ei, și chiar și bătrînul îngenuchiază și glasurile lor încep să se unească cu al ei, foarte dureros și foarte iute. În restimpuri bocetul se rupea deodată, cei îngenuchiați se priviau, se îmbrățișau, se sărutau, și apoi tânguirea începea din nou.

Diacul mă trase de mânecă.

— Să-i lăsăm în plata Domnului. Acum dac'au început, nu se vor opri curând.

Se însera și de sus cernerea mărunță de brumă era tot mai deasă. Eșirăm din cimitir și pe drum departe, se auzia încă ca un vuiet ostentit bocetul cimitirului. În casă chiar, în odaie bocetul acela mă urmărea mereu. Dar nu știu cum, părea că nu-l mai aud cu urechile venind departe, părea că e în mine, în ființa mea. Și din adâncurile sufletului părea că se risică o tristețe, o durere, care-mi înunecă toate senzațiile, lăsându-mi clară o singură întrebare: De unde vine durerea asta nouă, neobișnuită pe care am văzut-o? De unde-i aceasta mare dragoste de viață și de cei vii?

aflând adevărul, care va condamna după merit o astfel de procedură. Lumea din țară în orice caz nu ne va osândi fără apel, simplu numai la acuzele lui Iancu Scurtu. Putem deci aștepta în toată liniștea verdictul asupra noastră în același timp însă și asupra calomniatorului fără demnitate, care se pretează la astfel de mișelii.

Și în vreme ce în țara Românească calomnia este asta: de a ne scoate mangriști; aici la noi acasă, în ziarele unguerești mai cu seamă, suntem înfățișați de »radicali« și »teroriști« cu vădita tendință de a îndrepta binevoitoarea atențiune a guvernului ungueresc împotriva noastră.

Și așa, în chipul acesta, cu minciuna și cu calomnia descreierii, cari au interesul acestei campanii, socotesc că vor putea distruge ziarul acesta, care prin glasul său, ca bietul cocoș, aduce zorile deșteptătoare.

De altfel putem să mai înregistrăm azi o voce calmă în discuție, pe cea a dlui Dr. Valer Moldovan, care în numărul din urmă al »Gazetei« discută într'un articol curentul pornit în coloanele ziarului nostru, în care pune cel puțin în mod cinstit teza: »Cuvântul de ordine al primenirii, trebuie privit numai ca o năzuință înspre mai bine, ca un dor spre o perfecționare gradată a moravurilor noastre«. Concluziile ce le trage însă nu mai sunt exacte, căci ar fi absurd să imputi curentului, că ar fi voit să înlocuiască elementele capabile de azi cu altele. Dar este tot atât de absurd să vedem aceste elemente capabile înșiruindu-se la o adevărată luptă cu noi pentru salvarea celor incapabile și împiedcând și provocând crize în progresul procesului de selecțiune. La noi trebuie o primenire, o aierisială radicală, de aceea n' s'a părut un bun preludiu mișcarea tinerețului. Totala lipsă de conducere și de cap în partid, ceace o spune lumea întreagă și ceace o dovedește mai eclatant ca orice, chiar situația actuală ne arată și ea singură în ce direcție trebuiesc căutate soluțiile. Dl Moldovan, nu nimerește aceste direcții.

Broșura dlui Suciu.

Probabil pentruca să-și iavedereze ridicola intenției dl Dr. Ioan Suciu, organizatorul partidului, a scos în broșură articolii dlui Aurel C. Popovici și Iuliu Maniu, pe care o împărtășie prin comitat. Sperăm că atâta devotament pentru partid, va afla cuvenita apreciere în ședința de mână a comitetului.

Răspunsul nostru la interviul domnului Maniu, firește l-a scăpat, simpaticului nostru amic.

Broșura tipărită în tipografia Librăriei Diecezane se găsește la dl Dr. Ioan Suciu în Arad — gratis.

Scrisori din București.

Incurajarea industriei casnice. — Lucrările din mănăstiri. — Societăți de temperanță. — Criminalitatea. — Reforma electorală.

București, 2 Decembrie.

Influența culturii și a creșterii străine a făcut ca o parte din societatea românească să prăsească vechile obiceiuri, adoptând altele străine cu totul departe de sufletul nostru. Partul românesc a fost lăsat la orăș, de unde facetel cu facetel au început a se mișca și la sate. Mai ales acolo unde situația economică a țării lor este bună, obiceiurile și partul orășnesc: a început să prinda tot mai mult. În satele din Dobrogea de pildă nu este lucru rar să vezi jucând în horă fete îmbrăcate după moda orășnească, cu părul scump, cu mânuși de mătase cumpărate dela negustorii evrei, cari știu așa de bine să-și preseze ce au mai rău și mai demoralizant în prăvăliile lor. E o stare în adevăr îngrijitoare, căreia trebuie să i se pună capăt cât mai curând.

Frumosul obicei ca femeile să-și lucreze singure vestimintele lor a început să dispară, mai întâi în orașe, și apoi în satele mai apropiate, din ale căror gospodării a început să lipsească tradiționalul război și furca de torș. Industria casnică a început a fi neglijată și înlocuită cu produsele fabricilor moderne. Ba, ce e mai mult, chiar și mănăstirile, în cari exista o tradiție, au început a se moderniza. Și în chiliile cuvioaselor marel, cari a tădăta își lucrau cu mâinile lor proprii podnebele și covorșele lor, azi găsești obiecte moderne provenite din fabricile orășnelor. Starea aceasta de lucruri nu mai putea continua. Mergând tot astfel, în câteva decenii n' am fi mai

Cântare Nouă.

Ști tu să uiți? Imbracă-ți astăzi
Hlamida albă de vestală,
Aprinde focu'n vatra sfântă,
Rizând aruncă'n foc trecutul
Cu umbra lui, cu amăgirea,
Cu lumea lui de îndotală
Să ardă, jertfă pe altarul
Vieței ce ne'tinde scutul.

Ști tu să ierți? Răzbunătoarea
În față'ți chiamă amintirea,
Cu glas de zeu ce stăpânește
Tăriile, tu zi-i să tacă.
Icoanele 'nvălit'e'n umbră
Și visul ce-și curmă urzirea,
Să nu fi le mai scoată'n față
Cu jalea care le îmbracă.

Ști să iubești? Ridică fruntea
Și drept în ochii mei privește,
Intinde-mi mâna și pe gură
Apasă-mi gura ta fierbinte,
Cuprinde-mă la piept și noaptea
Din jurul meu o risipește,
Să piară lanțul greu al legei.
Nainte! Tot mai înainte!

Ști tu să cânti? Cântare nouă
Din pieptul tău acum pornească,
Precum izvorul viu pornește
Din stâncă veche de granit.
Cântare nouă, să tresară
Și nori și bolta cea cerească,

Să se deștepte la viață
Pământul trist și obidit

Un cer senin ne dete ochii
Ca să răsfrîng' n ei amarul,
Ști ca să plângem nenorocul,
Ce ne-a întâmpinat în cale,
Și glas ne-a dat ca să ne audă
Strigarea, când se sting: farul —
Noi, răzvrătiții vremii noastre,
Cânta-vom vieței osanale.

Ce-ți pasă cum și cine sântem,
Ce-ți pasă de porunci și lege?...
Pe treapta naltă a gândirei
Acum sântem stăpâni. Și noi
Vom ride vom zdrobi puterea,
Ce n'a voit a ne'nțelege,
Vom cere soarelui de vară
Cununi pe frunte, de eroi.

Apropie-te dulce, caldă,
Ca ziua cea de primăvară,
Și albă ca închipuirea,
Și fragedă ca sărutarea!
Ști tu să uiți? Dă-mi mie arma,
Nădejdea, ce mi-o 'ntunecară!
Cântare nouă să'nfiore
Pământul cerurile, marea
Și tinăr vis să te alinte
Ca ta, a ta este cântarea!...

I. U. Soricu.

avul în satele românești decât foarte rare lucruri de industrie casnică.

În timpul din urmă s'a pornit însă un curent foarte frumos pentru încurajarea industriei casnice. Chiar statul a intervenit în această privință. Pe lângă ministerul industriei și al comerțului s'a înființat un muzeu, care are o secție destinată anume pentru industrie de cărți această secțiune s'a pus sub sprijinirea unui comitet de dame din Italia societate bucuresteană, între cari amintim pe doamnele Eliza Brătianu, Lidia Filipescu și Alexandrina Gr. Cantacuzino, cari luptă din răsunătoare puteri pentru răspândirea lucrurilor de industrie națională în clasa de sus a societății românești. Cât pentru mănăstiri, ministerul industriei și al comerțului a trimis o circulară tuturor mănăstirilor de mână, îndemnându-le ca lucrurile făcute în mănăstiri să fie depuse la muzeul de industrie casnică, iar direcția își la angajamentul a pune în vânzare aceste lucruri. La această frumoasă inițiativă merită a reintroduce în mănăstiri frumoasele obiceiuri patriarhale se asociază și prelații, cari de multe ori au constatat cu durere cum se stinge încetul cu încetul viața de muncă frumoasă și rodnică din mănăstiri.

O mișcare frumoasă s'a pornit în timpul din urmă prin organizarea de loji ale bunilor templieri, cari propagă abținerea desăvârșită de la băuturile alcoolice. În București ca și în orașele de provincie există astăzi o mulțime de loji, a căror activitate este cât se poate de binefăcătoare pentru populația muncitoare, din păcatele și viștile cărora au tras atâtea foloase negustorii de băuturi alcoolice. De la orașe, mișcarea a trecut la sate, unde de asemenea au înțeles mulți dintre țărani nenorocirile pe cari patima beției le au adus asupra atâtor familii. În Moldova, unde țărănimea a fost atâtea vreme otrăvită cu rachiul jidoveasc, mișcarea găsește tot mai mulți aderenți.

De curind s'a înființat cea de a șaptea lojă din Moldova la Moinești, ținșor năpădit de pleava Galiciei și a Rusiei. Firește, celor cari atâtea vreme au trăit din specularea viștilor bietului popor muncitor nu le convine mișcarea și caută prin tot felul de mijloace s-o împiedice sau s-o ridiculizeze. Este însă atâtea nobeț și atâtea gând bun din partea conducătorilor, încât încercările răuvoitorilor rămân simple încercări. Și în curând se vor înființa loji noi la Bacău, Vaslui și Roman. Pe de-o parte aceste loji ale bunilor templieri, din cari nu pot face parte ovreii, pe de altă parte societățile cooperative vor putea, credem, să scape cu timpul satele de plaga teighețarilor galiceni, cari prin alcoolul lor au adus atâtea rău poporului dela țară, cari au sămănat sămânța degenerării în mijlocul satelor abătută pline de viață. Acțiunea aceasta ar trebui îmbrățișată de toți aceia cari sunt pătrunși de adevărata dragoste de neam. Căci dușmanul cel mai mare al poporului nostru nu trebuie căutat în afară, ci în mijlocul nostru: Este păcatul, este patima beției, care, a făcut ca'n atâtea rinduri țăraniul nostru, pentru un pahar de rachiu să-și vândă sufletul, să și vândă pe proprii lui frați. De ar fi lipsit rachiul, azi am avea în parlamentul din Pesta un număr cel puțin îndoit de deputați români. Și, de ar lipsi rachiul, am avea de înregistrat mai puține crime. Da, mai puține crime.

Tocmai acum a apărut o dare de seamă a dl-ilor M. Tălpășanu, inspector al închisorilor și I. Teodorescu, în care se arată numărul condamnaților din închisorile statului, precum și crimele ce le au săvârșit și împrejurările, în cari au săvârșit acele crime. Regiunile bântuite de alcoolism au dat cel mai mare număr de criminali, de asemenea cei mai mulți condamnați pentru furturi și delictive sunt recrutați tot din aceste regiuni. Cei mai mulți criminali sunt din județul Tulcea și Covurlui, unde alcoolismul a făcut mai mari progrese. Din contră, acolo unde alcoolismul n'a pătruns, în regiunile mai ridicate ca nivelul cultural ale Munteniei, numărul con-

damnaților este foarte mic în raport cu acela al celor recrutați din județele Moldovei. Iată deci că asociațiunile de obținere își au rostul lor și rezultatele ce le dau sânt din cele mai satisfăcătoare.

Cu ocazia discuției la Mesaj s'a adus din nou chestia reformei electorale, chestie, care a început să se agite cu destulă pasiune. Ș-fii celor trei partide rivale, cari își discută dreptul de guvernare, s'au pronunțat, fie în favorul sau defavorul acestei reforme. În România sânt trei colegii electorale. Pe când însă colegiul marilor proprietari și colegiul al doilea se folosește mai mult sa mai puțin de dreptul său, dreptul electoral; colegiul al treilea, al țărănimeii este mai mult ficțiune. Țăranul, avizat fiind la proprietarul moșiei, pe care trăiește, în cele mai multe cazuri trebuie să asculte de acesta. Un neajuns mai est în această privință și faptul că țărănimea votează prin delegați. În presă se discută acum chestia lărgirii dreptului electoral și chemarea masă țărânești la adevărata viață politică. Partidul naționalist-democrat are de altfel între primele puncte din programul său introducerea votului universal pentru toți românii.

Asupra reformei electorale s'au pronunțat în camera dnii Take Ionescu, N. Filipescu și I. I. C. Brătianu.

D. Take Ionescu a propus contopirea colegiului întâi cu al doilea, sporirea numărului alegătorilor direcți în colegiul al treilea, reprezentarea minorităților și reprezentarea în senat a Camerelor de comerț, precum și intrarea de drept în senat a foștilor miniștri.

D. N. Filipescu, din contră a fost în contra lărgirii dreptului de vot. Dsa crede că nu aceasta este cauza care împiedică pe cei mai mulți fii ai țării de a lua parte la afacerile publice. Să se înscrie în listele electorale toți cari știu să scrie și să cetească. În felul acesta s'ar aduce, un real serviciu și culturii.

D. I. I. C. Brătianu a arătat că astăzi cerește tot mai mult teren ideea votului universal. Cum partidul liberal este în principiu aderent al acestui sistem de vot, reforma electorală va fi una dintre principalele preocupări ale acestui partid. Chiar în viitoarele alegeri lupta se va da pe baza dreptului de vot universal.

Correspondent.

Dela Făgăraș.

Adunarea generală a comitatului. — Schimonosirea numelor de comune.

Făgăraș, 16 Decembrie.

Comisiunea municipală a comitatului Făgăraș a ținut zilele trecute o adunare extraordinară. Intre anumele obiecte mai de interes a fost și alegerea în diferitele sub-comisiuni și stabilirea numelor oficiale ale comunelor din comitat.

Dintre membrii români au fost pușini de față. Alegerile în comisiune au decurs fără nici o emoțiune, de carece Români s'au abținut dela votare, fiind în minoritate.

Rezarcăm dintre alegeri numai pe cele mai însemnate. Dintre Români au fost aleși următorii membri:

1. În comisiunea administrativă: Iacob Macavelu, Dr. Iancu Mășian și Dr. Ioan Șenchea.
2. În comisiunea verificatoare: Dr. Titu Perșia și Ioan Scuru (ambii officiați).
3. În comisiunea apelativă: Iacob Macavelu.
4. În comitetul permanent: Nicolae Borzea popop, Dr. Octavian Vasu, Iacob Macavelu, Dr. Ioan Șenchea, Dr. Nicolau Șerban și Dr. Andreu Măcu;
5. În comitetul central: Nicolae Borzea, Iacob Macavelu, Dr. Nicolae Șerban, Dr. Octavian Vasu.

Ca fisc comitatens substituit s'a ales avocatul judean Dr. Rosenberger János, care este tot odată și fisc de onoare.

Punându-se în ordinea zilei chestia numelor oficiale ale comunelor din comitat, raportorul propune, ca să se stabilească numele comunelor conform proiectului elaborat de oficiul central de statistică.

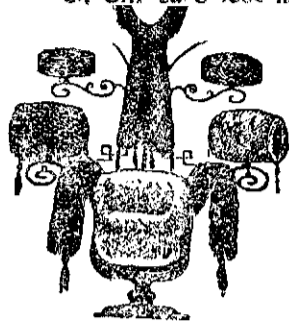
La acest obiect se în lega o discuție vie din partea Românilor.

Dr. Ioan Șenchea, cere mai întâi, ca să se cecole de fabricație ct. din care iese la iveală,

proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantal lor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

au hotărât să păstreze și pe viitor numele până acum.

Face deci propunerea, ca adunarea municipală să decidă, că nu e de necesară și nici de motivată schimbarea numirilor de până acum ale comunelor din comitatul Făgărașului, și prin urmare propune dlui ministru de Interne, ca la stabilirea de nou a numirilor oficiale ale comunelor din acest comitat, să se păstreze numirile de până acuma.

Preotul reformat Balla cercă să combată cu argumente foarte slabe propunerea dlui Dr. Șenchea.

Dl Octavian Vasu sprijinște propunerea dlui D. Șenchea, arătând, că schimbările propuse nu numai că sânt în contradicție cu istoria acestui ținut, ci sânt chiar de răs, și vor forma numai obiect de batjocură.

Vicarul Iacob Macavelu să alătură de asemenea la propunerea făcută de dl Șenchea și zice ca schimbările propuse nu vor avea răsunet și nici primire la popor, ci vor aduce numai încurajură. Poporul în limba și în circulațiunea sa de toate zilele va păstra și mai departe numirile de până acum.

La vorbirile oratorilor români să încercă să răspundă raportorul (un vice notar ungar), spunând că stabilirea numirilor cade în competența ministrului de Interne.

Acestuia, precum și preotului Balla îi răspunde dl D. Șenchea, dovedind că deși stabilirea numirilor oficiale cade în competența ministrului de Interne, totuș acesta trebuie să țină cont de dorința și hotărîrea comunelor, pre cum și de părerea comisiunei municipale. Scopul stabilirii de nou a numirilor comunelor nu poate fi maghiarizarea, căci aceasta nu se spune în lege.

Schimbarea deci numai acolo ar putea avea oarecare înțeles, unde sânt mai multe comune cu acelaș nume. — Cum se face însă că din comuna curat românească *Rucăr*, să fie pocită cu numele *Bolgárfalva*, când dela existența ei pe lume comuna aceasta n'a fost călcată de nici un oțel de bulgar. Apoi din *Corbi* «*Hollo*», din *Oprea-Cârțșoară*, — *Magyarpatok* — unde suflit de ungar nu este. — Din *Besimbac* — *Besenyőfalva* — măcar că nu i nici o urmă istorică a comuna aceasta să fi fost fundată sau locuită de Pecenegi vreodată.

Este o mare greșală și mare dezamăgire a crede că prin maghiarizarea numelor de comune, noi Români vom fi șterși de prin văile și plaiurile Carpaților.

Schimonosirea și maghiarizarea numirilor de comune nu va aduce deci nici un folos tendințelor de maghiarizare, ci din contră, va avea și

Dési Mór

GLUJ—KOLOSVAR, str. Szantegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

gurul rezultat, că va produce amărăciune în sufletul poporului român din acest comitat și va aduce încurcături și pagube locuitorilor din acele comune.

Punându-se la vot, propunerea dlui Dr. Șenchea, a căzut. Cu durere trebuie să observ, că pentru propunerea oficioasă au votat și *notarii români*, — cu excepțiunea unuia singur, (onoare lui) — apoi și *»lubiții noștri frați sași«*.

Astfel s'a propus ministrului, conform dorinței »comisiunii regnicolare de catastru« următoarele schimbări, respective mașinării de comune din comitatul Făgărașului: »Său«, unde se așează cunoscutul Iancu Scurtu, omul care dacă își aduc aminte cetitorii noștri, făcuse deja în vară un tărăboi cu ziarul nostru, în jurul discursului lui Tisza. Domnul acesta, cunoscut încă de pe vremea când era la »Tribuna« din Sibiu a fost chemat telegrafic la Budapesta și provăzut cu informațiile necesare pentru a începe campania de distrugere a prestigiului moral de care se bucură »Tribuna« în țară. Se știe anume, că »Tribuna« este ziarul cel mai răspândit în țara românească, mai răspândit ca toate ziarele românești dela noi împreună, prin urmare aici trebuia îndreptat atacul, pentru a o lovi în chiar bazele exist.

Ar fi de dorit, ca reprezentanțele comunelor interesate să protesteze la ministrul de interne contra schimbării numirilor de până acuma.

Correspondentul.

Răvaș din Beiuș.

O rezoluțiune justă. — Secția fondului de teatru. — Muzica populară. — Masa grozavilor și masa Românilor.

Beiuș, la 15 Decembrie.

Trăind în era rezoluțiilor lată ne trezim și noi cu una. Ea e departe însă de a călca pe cineva la bășturi și e departe de a lua poziție față de »Tribuna«; e o rezoluție ce ne privește exclusiv pe noi Români din Beiuș și jur. În anul despartământului »Astre« adevărat s'a pornit un curent strașnic, ca tot cărturarul român să fie membru al despartământului. În vederea acestui scop se va lansa un apel călduros către toți preoții și învățătorii noștri dela sate, ca să înlesnească activitatea »Astre«, intrând în cadrele ei. Cel renitenți, cel nepăsători, vor fi apoi dați pe mâna veneratelor consistențe, ca să se vadă cum se execută circularele de conținut cultural.

Până când deci unii se gândesc la rezoluțiuni, de destrămare națională, noi aducem rezoluțiuni ce privesc unitatea noastră culturală, și chibzuim un program larg pentru ținerea de prelegeri populare la sate.

Secția fondului de teatru a și trecut peste rezoluțiuni, — la fapte. Sub conducerea secretarului I. Petra deja se pregătește să dea un concert de St. Vasil și se joacă piesa teatrală »Trei doctori«.

La tot cazul cu acest prilej se va da o importanță mai mare și cântecelor noastre populare, așa de jalnice, cum de jalnică e viața acestui popor neluminat și nepriceput.

Fiind vorba de cântecele noastre populare relev un lucru: Profesorul Bartok, din Budapesta a făcut în părțile noastre călătorii mai îndelungate, strângând, sat de sat, toate melodile noastre populare, aflându-le foarte frumoase, și trimițându-le Academiei spre editare. Adevărat tot străinul vine să ne arate cât prețuim, și ce comoră ascunsă e în doina noastră populară, pe care noi cărturarii, cu zimbetul omului desprețuitor, o luăm în bătaie de joc!

Avem și noi pe sângulcioșii noștri maștri de violină, cum e profesorul Ioan Bușița și Hubic, dela Beiuș și învățătorul Nicolae Firu dela Oradea-Mare.

Socot că s'ar face un lucru de toată lauda, dacă acestora li s'ar da posibilitatea să călătorească, în vacanță pe sate, eternizând melodile noastre.

Dorul de muncă și dragostea pentru așeză mintele noastre culturale ne-a încăușat într'un mod așa de hotărât, încât și la întrunirile noastre sociale încingem discuția pe tema asta. Așa la masa »grozavilor«, din berăria »Tanti«, întrunindu-se Români la câte un pahărel de vin bun și lefțin pământesc cele mai frumoase planuri de muncă pentru viitor și-i vezi și pe cei timizi, pe cei fricoși — la noi sânt mulți fricoși — cum se încălzesc, cum se apropie cu suflet deo heat către cel stăpâni pe idelle lor izvorite din o inimă largă.

Nu-i așa însă la masa Românilor din Oradea-Mare. Acolo sânt gazete românești, acolo veselie, dar altceva nimic! Copiii nimănui sânt foarte reșeși. Conversația la masa aceasta a Românilor e cea ungurească. Odată era mai bine și aici! Aveau studenții noștri o cameră închiriată, acolo se adunau, se sfătuiau, citeau reviste și pe deasupra se dădea posibilitate a câte unui tinăr sărac să fie sprijinit de colegii săi. Acum însă stăm de tot prost. Afară de masa de biliard dela »Pannonia« nu cunosc altă societate.

Pe la familiile române nu se abat, cu chestii culturale nu se ocup și așa-i vezi rătăcind ca un element de prisos.

Românii fruntași din Oradea-Mare, gândiți-vă și la ei, ridicății din starea în care se găsesc, la o nouă viață. Dar vă rog să nu luați vre o »rezoluțiune« contra mea, căci atunci m'am prăpădit.

Senin.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Rezultatele alegerilor din cele 629 cercuri, în cari alegerile s'au sfârșit până acum, dovedesc că Anglia s'a declarat hotărât pentru reformele liberale plănuite de guvernul liberal. În sinul partidului conservator se și ivesc eele dintâi semne de nemulțumire și dizordine. Se știe chiar că șeful opoziției în Camera deputaților, fostul ministru Balfour, care — pentru a câștiga simpatiile alegătorilor — a făgăduit că introducerea vămii protecționiste, se va retrage din viața publică.

Până azi noapte se cunoșteau următoarele rezultate. Au fost aleși:

- 259 liberali,
- 264 conservatori,
- 40 socialiști,
- 67 naționaliști și
- 9 Irlandezi independenți.

Guvernul dispune și până acum de o majoritate de peste 100 de voturi.

Chestiunea armenescă în Bulgaria. Din Sofia se anunță: Deputatul Velciu Georghief, a adresat o interpelare ministrului de Interne, cu privire la chestiunea armenescă din Bulgaria. Deputatul s'a plâns că Armenii abuzează de ospitalitatea ce li s'a dat și concurează în mod ilegal pe Bulgari în toate ramurile activității economice. Deputatul a pus în vedere ministrului și guvernului, ca să ia de pe acum măsuri în privința Armenilor, căci altfel se va naște în Bulgaria o chestiune armenescă de care nu va putea scăpa, după cum și România, din cauza nepre-

vederei conducătorilor ei, nu poate scăpa de chestiunea evreiască.

Din Duma rusească. O telegramă din Petersburg anunță: Duma a adoptat în unanimitate interpelarea adresată ministrului de Interne cu privire la actul ilegal săvârșit de un agent al poliției secrete din Ecaterinoslav care a depus materii explozibile în locuința unui lucrător, în timpul absenței acestuia de acasă, fapt ce a avut de consecință condamnarea a doi lucrători la muncă silnică.

Duma a adoptat un ordin de zi vestejind provocațiunile agenților guvernamentali ori în ce formă ele s'ar manifesta, fie că se fac într'un interes individual al agenților, fie că se fac în interesul său înțeles al poliției imperiale.

Recensământul analfabeților din România.

În curând vor apare de sub tipar rezultatele recensământului știutorilor de carte, întreprins de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii în 1909.

Luând ca bază pe de o parte țrele globale ale populației, pe cari Ministerul Agriculturii și Domeniilor le a publicat în 1909 ca probabile în »Mișcarea populației« la finele anului precedent, iar pe de alta admitând procentele populației mai mari de 7 ani, publicate la recensământul general făcut de același Minister în anul 1899, găsim că în recensământul nostru s'au recensat peste 94,4 la sută din populația totală probabilă și anume 97,5 la sută din populațiunea rurală și 83 la sută din cea urbană.

Astfel că numerele relative, procentele, deduse din recensământ pot fi considerate ca exacte pentru populația rurală, foarte apropiate pentru populația totală și îndestulătoare pentru cea urbană. Era și natural, căci recensământul întâmplina mult mai mari dificultăți de execuțiune în orașe, unde populația e mai dificilă, în parte absentă, mai ales vara, și foarte mobilă, în special străini, negustorii și muncitorii din porturi și aglomerațiile mai mari. Aceleași dificultăți sânt de altfel întâlnite în orașe și la recensământul copiilor în vîrstă de școală și se agravează printr'un concurs mult mai puțin consecvent al autorităților comunale urbane decât al celor rurale.

În comunele urbane: neștiutorii de carte 112 478 bărbați și 183 804 femei sau total 296 382; știu numai citi și scrie 127 158 bărbați și 85 498 femei sau total 212 656; urmând la școala primară 40 254 bărbați și 32 019 femei sau total 72 273; absolvenți de școala primară 97 779 bărbați și 68 433 femei sau total 166 012; absolvenți de curs superior celui primar 42 154 bărbați și 26 522 femei sau total 68 676.

Iar în comunele rurale: neștiutorii de carte 1 093 694 bărbați și 1 670 384 femei sau total 2 764 078; știu numai citi și scrie 590 501 bărbați și 161 226 femei sau total 751 727; urmând la școala primară 271 097 bărbați și 135 194 femei sau total 406 291; absolvenți de școala primară 19 259 bărbați și 19 643 femei sau total 47 902; absolvenți de curs superior celui primar 7 192 bărbați și 4 866 femei sau total 12 061.

Acest recensământ a fost executat de învățătorii și institutorii însărcinați cu formarea listelor anuale de copii în vîrstă de școală.

În vederea acestei însărcinări suplimentare s'a prelungit numai cu 15 zile termenul obișnuit de recensare. Operațiunea anuală a început să intre în oficiu și a dat deprindere corpului didactic primar să execute astfel de lucrări. Rezultatele prezintă multe garanții că au fost eusele cu conștiințiozitatea cea mai mare și importantă parte corespunde cu realitatea. În orice caz aproximația numerelor relative, cele mai însemnătoare

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumose, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Rév din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang - Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

**Prima băcănă
: din Oradea-Mare. :**

Mihai Petroviciu

**= ș'a transmătat =
prăvălia de coloniale**

și delicatosa

în edificiul „Bazár”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

**NICOLIN - Timișoara -
(Centru).**

str. Takarekpenitár 4.

Articole de coafură specială.

Chignon, împle-
turi, turbane, plete,
transformații, peru-
ce, bandouri.

Specialități de par-
fumerie, garnituri
pentru curățitul mâ-
nilor, noutăți de
piepteni, orno și an-
trepozite pentru păr.

Mare depozit în ar-
ticol de toaletă, ape
de păr, pudră.

Primul salon pentru tăiat, conservarea,
ondularea, spălarea, colorarea și curățirea
părului și a mânilor din Ungaria de sud.

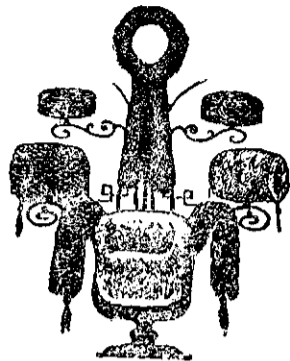
: Prețuri moderate. :

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț
curent gratis și franco.

**Magazinul de blănărie și cojocărie
Ilie Șteflea**

Sibiu—Nagyszombat, Grosser Ring No. 18.

Își recomandă în atenția on. public din
localitate și provincie **bogatul asorti-
mentă delb nărie** cu prețurile cele mai
convenabile. Artic-
cole de fabricație
proprie; mantale
de blană, blane
de călătorie, —
manșoane, boale
căciuli pentru
domni și doamne
ultima modă și
lucrate cu gust.
Prețuri ieftine. :

Primește orice lucrări de blănărie pentru
prefacere, căptuire, căptușirea și colierea
mantal lor. Serviciu prompt și conștiințios.
Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

MAJOROS JÓZSEF

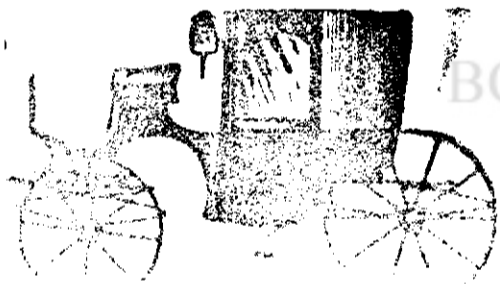
fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent
de trăsuri noi și
— prefăcute. —

Repar. ture și orice
lucrări din ramul
acesta se efectuează
repede și prompt.

Lucru bun, serviciu
solid și conștiințios

Îngrijirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru îngrijirea frumuseții face accesibile preparatele sale
și prin săpunuri. Cu dreptul renumelui său săpunul pentru înmuierea pielii
„Gladys” se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cei cari în să și pă-
streze vioiciunea feței și în locul pielii sbircite se aibă pielea tinără și roză, să fo-
losească săpunul de spumă „Gladys” în locul mulțimei de săpunuri cari folo-
sindu-le fac și cea mai strălucitoare piele să se adune și să se ofilească.

Prețul 1 coroană 50 fileri.

Cu seria preparatelor „Gladys” trebuia să tindă și la scoaterea din circulație
a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Aceasta a reușit, căci prin pudra „Gladys”
s'a aflat un mijloc de frumusețe nestrăicțios și vrednic de încredere care nu numai
că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate îi face
concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys”, aceasta a
cucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că
nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e
ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 3 coroane.

Deoarece preparatele „Gladys” au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă
singur lui dreptul de desfacere.

Se află la farmacia „Împăratul Roman” alui

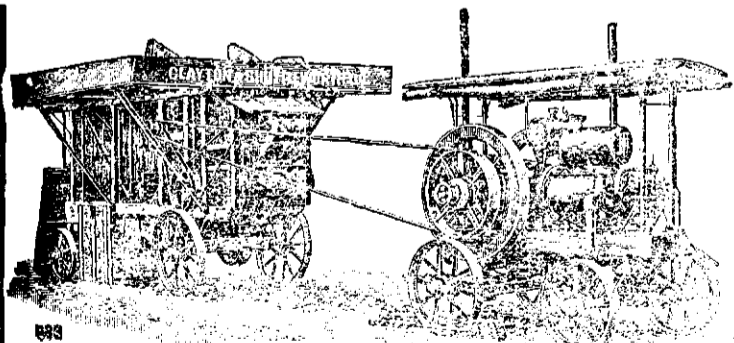
VIGI BÉLA

Budapest, II., Fő-utca 54 szám.

II

La Librăria Tribunei se află de vânzare tot-felul de cărți
școlare, bisericești, științifice și literare. Hârtie de scris și
recvizite școlare etc. **Cereți catalogul gratuit.**

Tot dela Librărie se mai poate procura și
Calendarul Diecezan (Arad) à 30 fileri.
Calendarul Diecezan cu șematism 50 fileri.
Calendarul Național (Orăștie) à 40 fileri.
La fiecare exemplar se adaugă 5 fileri porto.

Mare depozit
în CLUJ.

Inspekția ingine-
rului gratuit.

**Anteprișa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & comp.
Cluj (Koložsvár), Ferenc József-ut Nr. 31.
Telegramadr: Coloniale Koložsvár.**

Telefon interurban No. 934

Agentura fabricel de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.

Tulumbe cu motor cu gaz.

Motoare cu benzină

Oleiuri de uns.

**Articole de
specialitate.**

Cereți prospecturi.

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în
Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale. Prețul școlii Kulifay pentru învățatul cimbalului 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbală. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

Aduc la cunoștința on. publică că mi-am mutat ospătăria din Boros-Béni-tér No 2 la No 4, vis-à-vi de moara Széchenyi.

Vinuri curate, bucătărie gustoasă, în fiecare Vineri tocană de pește, trebere și rachiu de prună.

Roagă binev. sprijin
Égető Jánosné.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne cantică zina și la lumină. Cântăreață tânără 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soiu. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soiu se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la los în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Motoare șvedeze

pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole
Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în
Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

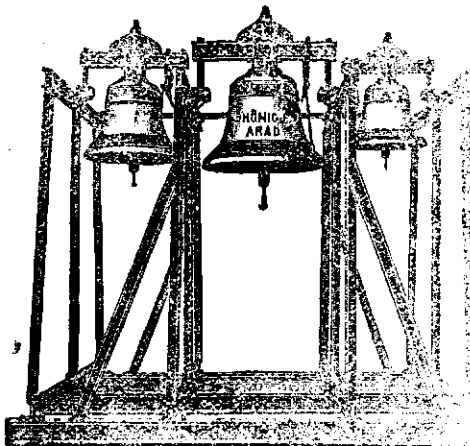
Frideric Hönig

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de aur.

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Fondat la 1840.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă cea și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu orice alte clopote la turnarea unui și același țare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrații — la dorință se trimite gratis

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri truștești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestor stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărnia oamenilor să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unul astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și stie a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată tara al Dr-ului PALOZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile truștești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul însuși eliberează de materiile de boală, chinurile sufletului i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele siflice boalele de țeve, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilului, erecțiilor de spaimă, slăbirea paterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femelești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, departearea nu este piedecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie-căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOZ, medic de spital, specialist, Budapesta, dela 1 Nov. IV., Muzeum körut 13.

Telefon 184.

Premiat de mai multe-ori.

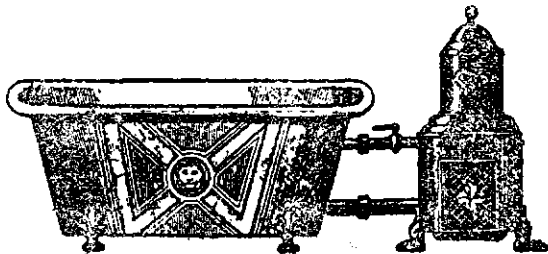
Telefon 184.

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de sezut și pentru copii, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și căni. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tăbliță cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conducător pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntreținut aparat „Temes“.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Avis!

Cu stimă aduc la cunoștința onor. public cetitor din Arad și provincie că toate mărfurile din prăvălia mea, de azi începând le vând cu prețurile lor originale.

Cu deosebită simă:

Lantós József és Társa

prăvălie de modă
p. femei și bărbați

Arad, Andrásy-tér 20

(Patatul Fischer Eliz).

Renumita fabrică de automobile de motoare

THE CAMPBELL

— furnizează cele mai rezistent clădite

motoare și locomobile

de benzină,
olei brut,
gaz și
gaz condensat.

Cea mai sigură
mai ieftină și
regulată funcționare. — Prețuri

ieftine, condițiile
cele mai avantajoase de plată.
Garanție deplină

Agentura generală:

Victor Korányi, Budapesta, VI.,
Str. Franz Liszt No. 9.
64. Telefon 64.

Prima atelior ardelen aranjat ex putere sicutica pentru sechiroa pietrelor și fabrica de pietri monumentale.

GERSTENBREIN IANÁS és TÁRSA

sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate propriu din: marmură, labrador, granit, stonit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroaul Central

Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Mautner R.

Mi-au sosit în o cumpărare favorabilă articlii de ieftinătate senzațională pe cari le vând cu prețuri nemai pomenit de ieftine și anume: barcheturi fine, stofe, voaluri, delinuri, saphire engleze, chifon, pânze, canavaț, măsaie și covoare pe pat. **Lînuri engleze** pentru costume, stofe engleze bărbătești cu jumătate prețul, covoare și alți articlii în bransa aceasta. Pânze veritabile de Rumburg pe jumătate preț. —

Pavălia este deschisă dimineața dela 7—12, d. a. dela 2—7^{1/2}

Bazarul ieftin alui MAUTNER R. Arad, STRADA HUNYAD 15.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Inainte de ce ti-ai fi cumpărat

lemnele de trebuință foc

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stăngen le și tai cu fe-restrăul propria circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită simă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Abonați și răspândiți TRIBUNA

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix“

PRAY PENTRU VITE de Kwizda

dietetic, mijloc pentru cai, vite cornute și pentru oi.

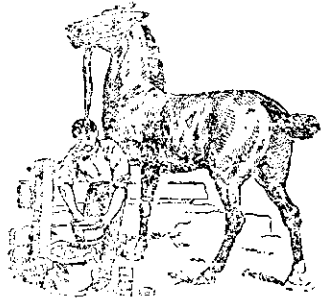
De peste 50 de ani se folosește în cele mai multe grajduri pentru promovarea apetitului, la mistuirea rea, pentru îmbunătățirea laptelui și pentru înmulțirea laptelui la vaci.

Veritabil numai
cu marca de scuti-
re de-aci.
Se capătă în far-
macii și droguerii

Catalog de pre-
țuri gratis
și franco.

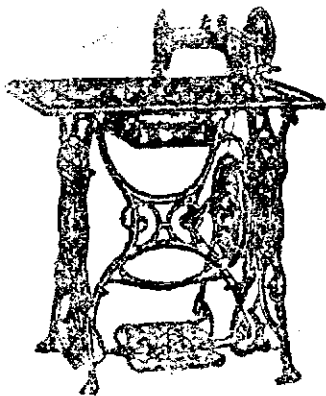
Depozit princ.:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liberantul curții ces. reg. austro-ung., reg. române și reg. bulgare. Korneuburg bei Wien. —

STAMM EDE RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin
de mașini de
cusut PFAFF
de toată mări-
mea și cu pre-
țurile moderate.
Mare asortiment
de Goarne.
Prețurile se pot
solvi și în rate.

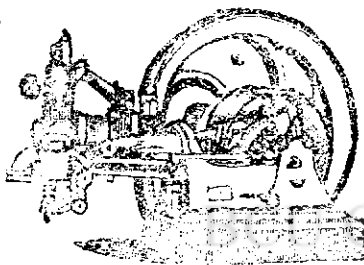

Cele mai noi Patefoane,
fără schimbarea acului, pe
lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.
Preț-curent la dorință trimite gratuit

Fabrica de motoare A. G. din Drezda.

Cea mai veche și mai mare fa-
briță de motoare din Germania.

Expedează renumitele motoare și
locomobile de benzin, ulelu brat,
gaz și petrolen precum și motoare
absorbitoare de gazuri.

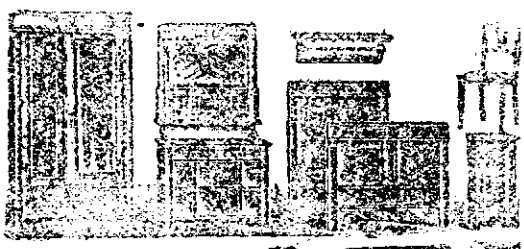
Noutăți neintrecute.
— Generator absorbitor de gazuri —
UNIVERSAL.

Spesele de mănare și puterea de cai costă numai
1 fil. pe oră.

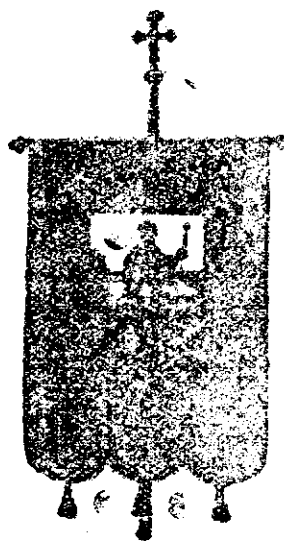
Reprezentat general:
Ignác Gellért & Comp.
Budapesta, Teréz-körút 41. — Telefon 12—91.
Garanță deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are
în depozit aranjamente complete pentru
odăi, lucrate în atelierul propriu în cel
mai modern stil, dela cele mai ieftine până
la cele mai bune, după planuri proprii
sau la comandă. — Pentru lucrările mele
primesc garanția cea mai extremă. Mare
asortiment de mobile de alamă și fier,
deasemeni și fotolii.

Dipl. de onoare Lovrin 1902. Medalia de aur Timișoara 1891
SZUBOTHA SANDOR
pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti
latameiat la 1883. Telefon pentru comit. și oraș 493.
Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE
In colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria»

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preo-
țimel cât și a acclor, cari voesc să cumpere pentru
biserică capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue
— sau altfel de adjuturi bisericesti —

tot astfel marele său asortiment pentru materiale
— necesare la formarea adjustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele sau răspunderea,

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

Premiat cu medalia cea mare în exp. milenară din Buda n 1896.

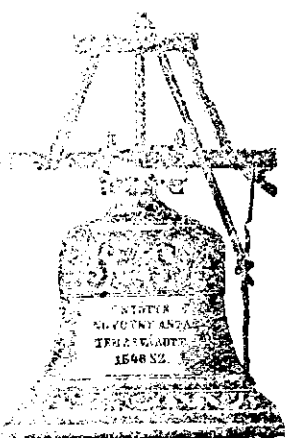

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA — FABRIC

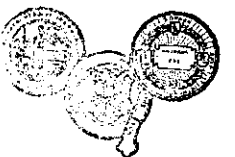
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea
de nou a clopotelor stricte, spre facerea de clopote înreși, armo-
nioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu adjustări de fer
bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare.
Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în-
se cu deosebire ventate și pre-
miatate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară
— sa violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât
cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este
egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
titoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut
— și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE —
sculptor și pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETHI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare
amvoane, grilaje, bazineuri, statuele, rugi,
cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mausolee, poduri,
— — scări balustrade, pavagii ș. a. — —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniți
— — pentru sămânță și sare, tocile etc. — —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă
— — prețurile cele mai convenabile. — —

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de
proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

OH! DOAMNE!

Mă 'nădușe afurisita
de tusă.

In contra tusei, răgușelei și flegmei
s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.

— Fieți unei cutii 1-20 cor. —

— O cutie de probă 50 fleri. —

Depozit principal la:

farmacia „**NADOR**” gyogytár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

SĂ TRĂIASCĂ!

«Pastilele lui Egger»
m'au vindecat îngrabă!

Se poate capăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajós, Hajós Árpád,
Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajós, Rozsnyay Mátyás, Vojték Kálmán și la drogeriile: Nestor
Hanzu și Vojték és Weisz. — In Gyorok la farm.: Masznik Dániel. — M. Pécska: Adler Gy. Lajós.
— O. Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

Magazinul de concurență (Verseny áruház)
Arad, Strada Asztalos Sándor

Bluză femeiască din șifon R. dela 75 cr.	Cămașă p. bărbați din șifon R.R. dela 99 cr.
Bluză p. femei „ „ 74 „	Cămașă de iarnă „ 85 „
Bluză de desubt I dublă „ 125 „	Gulere, numai „ 7 „
Bluză de desubt din lister I db „ 125 „	Manșete, părechia „ 8-19 „
Bluză de desubt din mătăasă „ 375 „	Ciorapi 3 părechi 50, 90 și „ 100 „
Bluză p. scutirea corsetului „ 52 „	Apărător de mătăasă p. gulere „ 68 „
Bluză de desubt din batist „ 125 „	Mănuși glăce, părechia „ 50 „
Bluză Taft I m. „ 82 „	Șal de mătăasă „ 38 „
Bluză cu șirori metrul „ 82 „	Congré pentru lucru de mână „ 195 „
Bluză p. copii „ 75 „	Dantelă, metru „ 1 „
Bluză, duzina „ 68 „	Materie de dantelă „ 25 „

Atențiune!
 Ieftin se poate cumpăra numai la
Geiger Gyula fiai.
 Bluză 1 fl. 25 cr. Filiala celui mai mare magazin de dantele din Ungaria de sud.
 1 metru de pănură 75 cr.

Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
 cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.
 — Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, case și școli. — Specialist în sondej. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerii în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Atelier Häusler, Bistrița-Besterceze.

Atelierul Häusler
 existent de 25 de ani, aranjat de nou, în stilul cel mai modern, se recomandă onoratului public pentru

Lucrări artistice în fotografie de portret.
 Inmăriri fotografice până la mărime naturală precum și portretele în ulei.
 Pas'el acvarelle, cadouri de Crăciun și Anul-nou. executate după orice fotografiu.

Prețuri moderate. Chipuri durabile.
 Decorat la mai multe expoziții.

Comenzile pentru Crăciun să se facă inclusive până în 20 Decembrie.

Grupuri mari în tablouri.

Karl G. Sadler ciornicar
 grava argint și optic în
Besterceze, Spital-gasse 23.
 (lângă „Hotel Sahling“).

Mare magazin de:
ciornice de buzunar
 din aur argint și din nickel.

Droloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.
 Artici de aur și argint.
 Articii optici și
 ochelari de
Ratenow.
 Reparările a tot felul
 se fac în brașă
 ceaste se efectuează
 cu conștiințiozitate și
 cu prețuri moderate.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VİRSET
 strada
 Kudritzer No. 44-46.

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
 din sudul Ungariei
 (Versecz).

Pregătește mobi-
 lele cele mai mo-
 derne și luxoase
 cu prețuri foarte
 moderate.

Mare depozit de piano
 excelente, covoare, per-
 dele, țesături foarte fine
 și mașini de cusut.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI ARAD,
 Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit
noutățile de toamnă
 în stoffe, mătăsurii, delainuri, zetyruri,
 cretoane, batisturi și multe alte articole
 cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată ma-
 gazie în articlii pen-
 tru sfintele biserici
 și preoți

Ciorapi împletiti în temniță.

Carol Tartler

pălărier

Besztercze,
Str. Bantler 11.

Își recomandă bogatul depozit, asortat cu

tot-felul de pălării

tari, de păslă pentru bărbați și copii, precum și
cușme, stafii, șăpci și berete

pentru bărbați și femei, dela cele mai ieftine până la cele
mai bune calități. — Apoi

pălării țărănești

care își păstrează culoarea sa originală pelângă garanție.
Produse proprii asupra cărora se atrage îndeosebit aten-
țiunea publicului provincial.

Se primesc tot-felul de reparaturi
precum și

văpsirea pălărilor vechi

din păslă ori paie pelângă serviciu conștiințos.

Pentru buna calitate a pălărilor provăzute cu foto-
grafia mea proprie drept brevet primesc cea mai extremă
și sigură garanție d-mnă de toată încrederea.

Asortiment bogat în articlii textili
cu prețuri ieftine la firma :

J. B. MISSELBACHER S.C.
Sibiu — Hermannstadt

Fabricatele renomitelor firme :

Benedict Schroll Sohn
in Braşov

Pânze, şifon, creton

Barchet-satin

Barchet-croise

Barchet-pichet

Barchet-cu-şiruri

Satin-gradel

Damast-Gradel

Naking, Naturell

Sa in, Satin-Raye

Pichet-cu-şiruri

Țesături mari de nuntă

Pânze impermeabile.

Precum și Barcheturi în culori pentru haine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni, și copii. Șorțuri pentru dame și copii.
Acoperitoare cusute, de calitate fină și f. fină.

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt

Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

== Execută toffelul de icoane artistice ==

Platinatipic, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. Picturi renumite în

oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.
Fotografierea copiilor executată

modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că
atelierul acesta în privința mărimii este primul.

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate

fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate. Cu deslușiri servesc.

Atențiune !

SINGURUL INSTITUT DE ASIGURARE

:: ARDELEAN ::

TRANSSYLVANIA

Str. Cisnădiei 5. SIBIU. Str. Cisnădiei 5.

Recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile,
etc. pe lângă preții recunoscute de cele mai ieftine
și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și profeți români gr.-or. și gr. cat.
dela așezămintele confesionale cu avantajii deose-
bite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire
simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre
(conii), pentru serviciul militar, și asigurări pe
spese de înmormântare, mai departe asigurări de
accidente corporale, contra infracției (furt prin
spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Prospecte în combinațiunile cele mai va-
riate se trimit și se dau gratuit, ori ce informații în
biurovrile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la
toate agențiile.

Persoane ve săte în achiziții, cari au legături
bune, se primesc în serviciul instituției în condiții
foarte favorabile.

Atențiune !

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă

ghete americane și franceze

cusute cu mâna în
atelierul propriu
— precum și —

ghete gata

f. moderne p. băr-
bați, femei și copii.

galoși, ghetă
comode și p.
gimnastică. —

Mare magazin de
gume renumite
de Sullivan pentru
tocuri la ghetă și
creme excelente.

Ghetele pentru picioare neregulate și bolnave le
pregătesc după măsură. — La comande din provincie este
destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.